

مادرگرمی، قدم نورسیده مبارک. حال که پس از تحمل دوران بارداری و زایمان، نوزاد عزیزت را در آغوش گرفته ای، بهتر است با یکی از بیماری های شایع در هفته اول تولد نوزاد بیشتر آشنا شوی. این بیماری "ایکتر" یا همان زردی نوزادی است. تقریباً 60% نوزادان رسیده و 80% نوزادان نارس پس از تولد دچار درجاتی از زردی می شوند. این زردی معمولاً در سفیدی چشم و پوست نوزاد قابل مشاهده است.

علت بروز زردی کدام است؟

در اثر تخریب طبیعی گلبولهای قرم، ماده ای به رنگ زرد مایل به سبز به نام "بیلی روبین" در خون ایجاد می شود. این ماده به طور طبیعی به وسیله کبد از خون برداشته می شود؛ از آنجا که کبد نوزاد رسیدگی کامل را ندارد، در هفته ی اول تولد معمولاً این ماده در خون زیاد شده و سبب ایجاد زردی نوزاد می گردد.

چه عواملی می توانند سبب بروز زردی در نوزاد شوند:

* کوتاه بودن عمر گلبول های قرمز خون، زیاد بودن تعداد گلبولها و نوع گلبول قرمز نوزاد که بیشتر از نوع جنینی است.
* نارسایی طبیعی کبد نوزاد
* وجود عفونت در نوزاد

1

* کم کاری تیروئید در نوزاد
* تاخیر در دفع مدفوع نوزاد
* تغذیه ناکافی با شیر مادر
* ناسازگاری بین گروه خون و یا RH مادر و نوزاد
* مصرف بعضی از داروها توسط مادر

نکات مورد توجه مادران:

- ممکن است شما تجربه کافی در تشخیص زردی نداشته باشید، زیرا تخمین میزان و شدت زردی نوزاد با چشم و بدون انجام آزمایش، بخصوص در نوزادانی که رنگ پوست تیره ای دارند، منجر به اشتباه شود.

- بنابراین توصیه می شود نوزادانی که از بیمارستان مرخص شده اند، بر اساس جدول زمانی تعیین شده توسط پزشک ویزیت و از نظر وجود زردی معاینه شوند.

- برای تشخیص درست و به موقع زردی، بهتر است به نوزاد لباس ببوشانید و رنگ پوست وی را در اتاقی با نور کافی و ترجیحاً نور روز و از پشت پنجره بررسی کنید.

- دقت کنید که زرد شدن پوست از سر و گردن شروع شده و بتدریج به تمام بدن گسترش پیدا می کند. بنابراین در صورتی که زردی در کف پا نیز دیده شود، نشان دهنده ی

2

میزان بالای زردی است.
- در صورتی که متوجه زرد شدن رنگ پوست نوزاد شدید، بلافاصله به پزشک مراجعه کنید تا با آزمایش سریع و به موقع، میزان زردی خون نوزاد اندازه گیری شود.

- تجربه ی کم شیردهی و یا اثرات ناشی از بیهوشی در مادرانی که برای اولین بار صاحب فرزند شده اند یا از طریق سزارین وضع حمل کرده اند، سبب تاخیر در شیردهی و شیردهی ناکافی شده و احتمال بروز زردی در نوزاد را افزایش می دهد. شما باید بدانید که با رعایت روشهای صحیح شیردهی می توانید از زردی پیشگیری کنید.

- لازم است از کافی بودن شیر خود برای تغذیه نوزاد اطمینان حاصل کنید. برای این کار خوب است به نکات زیر توجه کنید:

1- در صورت کفایت شیر، نوزاد در 24 ساعت 4-6 بار پوشک خود را خیس می کند و حداقل 3-4 بار مدفوع می نماید.
2- رنگ مدفوع نوزاد تا روز چهارم تولد باید رو به زردی برود؛ چنانچه رنگ مدفوع سبز یا سیاه باقی بماند، نشانه ی کم خوردن شیر است.

3- در صورتیکه به بیماری فاویسم (باقلایی) مبتلا هستند باید دقت بیشتری داشته باشند، زیرا احتمال بروز زردی بیشتر است.

3

زردی نوزادان

بیمارستان امام هادی(ع) فرشبند

تهیه کننده: حمیده فارسی کارشناس پرستاری

تایید کننده: دکتر مرضیه غلامی نژاد

سال تهیه: بهار 1400

سال بازنگری: بهار 1403

منبع: درسنامه پرستاری کودکان و وونگ

کد: PED-PM-201-01

روش های درمانی بیماری زردی:
* نور درمانی (فتوتراپی) یا استفاده از لامپ های فلورسنت مخصوص: این روش شیوه ای موثر در کاهش زردی نوزادان است
* چنانچه میزان زردی خیلی بالا باشد و نور درمانی نتواند در مدت معین زردی را کاهش دهد، تعویض خون نوزاد روشی مناسب در درمان این بیماری محسوب میشود.

* قطع شیردهی به هیچ وجه توصیه نمی شود (مگر به صلاح دید پزشک معالج)
* استفاده از لامپ های مهتابی خانگی کمکی به درمان نمی کندو تنها سبب تاخیر در درمان صحیح می شود.
* باید از مصرف شیرآب قند، ترنجبین و شیر خشت خودداری شود؛ زیرا این مواد تاثیر چندانی ندارندو ممکن است به دلیل داشتن ناخالصی مشکلاتی در درمان نوزاد ایجاد کند و سبب تاخیر در درمان شود.

لازم به ذکر است:
زردی نوزاد می تواند خطرناک باشد ولی می توانید با مراجعه و درمان به موقع از عوارض جدی و غیرقابل برگشت آن جلوگیری کنید. عدم مراجعه و سهل انگاری در شروع درمان می تواند عوارض جدی و خطرناکی برای نوزاد ایجاد کند که قابل برگشت نیست. با آرزوی سلامتی.....

علت شیوع زردی در نوزادان نارس چیست؟

- 1- این نوزادان بیشتر در معرض ابتلا به عفونت هستند.
- 2- عمر گلبول قرمز در این نوزادان کمتر است و در نتیجه بیلی روبین بیشتری تولید می شود.
- 3- کبد نوزادان نارس نسبت به سایر نوزادان کارایی کمتری دارد.

عوارض عدم درمان به موقع زردی نوزادان:

در مواردی که زردی شدید بوده و به موقع جهت درمان مراجعه نشود، ممکن است عوارض زیر ایجاد گردد:
بیلی روبین (ماده ای که سبب زرد شدن پوست نوزاد شده) در مغز رسوب کرده و ضایعه ی عصبی به نام "کرنیکتروس" ایجاد می شود؛ در این حالت نوزاد ابتدا خواب آلود و تحریک پذیر شده، به تدریج شیر نخورده و در نهایت با برآمده شدن ملاج، تشنج و فلج اندام ها بیماری کامل می شود.
بعضی نوزادان در این مرحله فوت می کنند و آنها که زنده می مانند تا آخر عمر مشکلات فلج مغزی، عقب ماندگی ذهنی و کری را باخود خواهند داشت.